

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy hóra — — — 270 K
Egyes szám ára 10 fillér.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Kiadóhivatal:
Steitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-u. 1., hová a hirdetések, előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl. Azonkívül az összes hirdetés: detési irodák. Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap d. u. 5 órakor.

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 83. szám.

Szerda, április 11.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentésel. —

Nyugaton óriási harc folyik.

A nyugati nagy offenzíva. — Hindenburg a helyzetről. — A háborús Amerika. — Az oroszországi helyzet.

A nyugati nagy offenzíva.

Budapest, ápr. 11. Hágából sürgönyzik:

A newyorki lapok óriási betűkkel táviratokat közölnek Londonból, melyek szerint a nyugati fronton megkezdődött a nagy offenzíva. Az angolok százötven kilométeres fronton támadnak, körülbelül egy millió főnyi erővel.

Budapest, ápr. 11. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti tegnap este:

A Scarpe déli partján erős angol tamadások megghiusultak.

Az Aisne-fronton a tüzeiharc tovább tart.

Hindenburg a helyzetről.

Budapest, április 11. Berlinből sürgönyzik:

Hindenburg a Vanguardia spanyol lap berlini levelezője előtt kijelentette, hogy Amerika tervbevevett két milliós hadseregének föllállítására s amellet a municiónak további szállítása kizártnak látszik.

Tengeralattjáróink veszedelmét az amerikai flotta nem csökkentheti.

A harctereken helyzetünk a legkedvezőbb. Olyan hatalmas tartalékokkal rendelkezünk, amind a háboruban még nem volt. A tartalékokkal tetszés szerint támadhatunk és védekezhetünk.

Két hónapos buvárhajóharcunk után látom, hogy számításunk helyes volt. Azaz ut, melyre léptünk, célhoz vezet.

A háborús Amerika.

Budapest, ápr. 11. A Reutter-ügynökség jelenti Washingtonból:

Wilson elnök jóváhagyta a tengerészeti vezetőség programját, hogy ezer darab háromezer tonnás hajót készítsenek, pótolandó a német buvárhajóktól okozott veszteségeket. A kongresszus ötven millió dollárt engedélyezett erre a célra.

Baker hadügyminiszter egy millió katona sorozására tervet mutatott be a hadügyi bizottságnak.

A huszonötmilliárdos hadikölcsönre már kibocsátották a kötvényeket. Három ötdrészlet az entente kapja.

Wilson fel akarja szólítani Caranza mexikói elnököt, hogy a mexikói német követet Amerika-ellenes eljárásáért küldje vissza.

Budapest, ápr. 11. A Petite Parisien jelenti Washingtonból:

Newport közelében német kobzóhajó tünt föl. Az amerikai hadihajók nyomban kifutottak üldözésére s Mainetől Virginiáig minden hajót átvizsgáltak.

Az oroszországi helyzet.

Budapest, április 11. Kopenhágából sürgönyzik:

A munkások bizottságának tagjait az egész országból április 20-ikára gyűlésre hívják egybe, amelyen Oroszország valamennyi néppártja elhatározza egyesülését és egységes pártprogramot alapít az alkotmányozó országgyűlésre. Kerenszky miniszter valamennyi munkáscsoport egységes föllépését kívánja és határozott program megállapítását tartja szükségesnek.

Budapest, április 11. Amsterdamból sürgönyzik:

A Times balkáni tudósítója jelenti, hogy Odessza városát és kerületét egy forradalmi bizottság adminisztrálja, a melynek a hadsereg, a flotta és a munkások megbízottai a tagjai. Az előbbi községi közigazgatás valamennyi tisztviselőjét elbocsátották, sőt nagyobbbrészüket fogságba vetették.

Budapest, ápr. 11. Kopenhágából sürgönyzik:

Gucskov hadügyminiszter, mikor részletesen jelentették neki a stochodi eseményt, azonnal elrendelte Les és Mamusovszky csapatparancsnokoknak köteleltségmulasztás miatt a hadseregből való rögtöni elbocsátásukat.

Braziliával is megszakadt a diplomáciai összeköttetés.

Budapest, ápr. 11. Amsterdamból sürgönyzik:

Mint Rio de Janeiróból jelentik, Németország és Brazília közt a diplomáciai összeköttetés megszakadt.

Angolok Oroszországban.

Budapest, ápr. 11. Londonból sürgönyzik: A Reutter-ügynökség jelenti:

Oroszországban híresztelik, hogy az angol kormány a szentpétervári kormány-nal arról tárgyal, hogy az angolok Oroszország északi részén bizonyos területeket megszállanak illetve az angoloknak átengednének, közöttük olyan területeket, amelyeket jelenleg német csapatok tartanak megszállva. Anglia biztosítékot követel, hogy Oroszország minden erejét ezen területek mielőbbi felszabadítására fordítja.

A román parlament feloszlátása.

Budapest, április 11. Mint a Frankfurter Zeitung jelenti, a román parlamentet váratlanul feloszlatták. Bratianu távozik helyéről s utódjául Take Jonescut emlegetik.

Krobotin hadügyminiszter fölmentése.

Budapest, április 11. Bécsből sürgönyzik:

A király Krobotin hadügyminisztert állásától fölmentette s egyidejűleg hadseregparancsnokká kinevezte. Érde-meieirt a király különös dicsérő elismerését nyilvánította. Krobotin fölmentéséről szóló királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

A legközelebbi bevonulás.

Budapest, április 11. A felhivatalos Budapesti Tudósító jelenti:

Az április 16-ikára berendelt husz korosztályból tizenöt korosztálynak — nevezetesen az 1886—1872 év között születetteknek — bevonulását május 14-ikére elhalasztották.

A további öt korosztálynak és pedig az 1891—1886 évbelieknek április 16-ikán azonban okvetlenül be kell vonulniok. Eme rendelkezések a tavaszi mezőgazdasági munkálatok elmaradása miatt történtek.

Nagy hajókatasztrófa a Dunán.

Budapest, április 11. Az éjjel 11 órakor nagy hajókatasztrófa történt a Dunán Nagytétény alatt. A Dunagőzhajótársaság Zrinyi nevű hajójának ugyanis neki ment a Viktória nevű csavargőzös. A Zrinyi utasokkal zsuofoltan haladt, mikor az összeütközés történt. Az összeütközés roppant heves volt s a víz nyomban behatolt a hajónak abba a részébe, ahol a másodosztályú utasok voltak. A fedélzetre való igyekvés közben az emberek egymást legázolták, miközben sokan megsebesültek.

A tolongás folytán sokan nem tudtak feljutni a fedélzetre s ezek vízbe fulltak.

A rendőrségen mondták, hogy hajnali három óráig nem jött segítség s csak akkor jött a „Wilhelm II.” gőzös, amely nyomban hozzáfogott a mentéshez s félóra alatt 416 utast megmentett. A rendőrség becslése szerint a halottak száma így is körülbelül ötven-hatvan lehet. A Zrinyi kapitánya Marini Mario megmenekült.

A vizsgálóbíró, rendőrség, mérnökök és segélymunkások nyomban kimentek a helyszínre s most csákllyakkal kutatnak a Dunában a halottak után.

A Dunagőzhajós társaság kommünikeje szerint a Zrinyi 480 utassal a fe-

„Legujabb“ hireink folytatása a negyedik oldalon van.

Rendkívüli megyei közgyűlés.

— A tavaszi rendes közgyűlés kitűzése. — Rigó István és Horváth Zoltán nyugalomba vonulása.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, ápr. 11.

Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt dr. *Dellimanics* Lajos főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyet főleg a tavaszi rendes közgyűlés határidejének kitűzése tett szükségessé.

A közgyűlés tárgysorozatában szerepelt a törvényhatóság két régi, nagyérdemű tisztviselőjének: *Rigó* István másodfőjegyzőnek és *Horváth* Zoltán nagykikindai főszolgabírónak kérelme, nyugdíjaztatásuk iránt. A törvényhatóság a két érdemes tisztviselőnek kérelmét, meleg óvációjának kifejezése s érdemeik elismerése mellett teljesítette is.

A közgyűlésről tudósítónk a következőkben számol be:

Az elnöklő főispán a közgyűlés megnyitása után javasolta, hogy

a tavaszi rendes közgyűlés

május hó 21-én délelőtt 10 órára tüzessék ki, amihez a közgyűlés egyhangulag hozzájárult.

Ezután az elnök meleg szavakkal elparantálja Nagykikinda város elhunyt rendőrkapitányát *Kajtár* Jenőt, aki régi érdemes tagja volt a törvényhatóságnak. Indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvileg részvétét fejezi ki s az özveggyhez részvétiratot intéznek.

A tárgysorozat.

A tárgysorozat folyamán *Demko* István tb. főjegyző előadó bemutatja Szurmay honvédelmi miniszter levelét, amelyben tudatja kinevezését s kéri a törvényhatóság támogatását.

Az Orsz. gazdaszövetség és Somogyvármegye főlirattal fordultak a törvényhozásokhoz, amelyben a birtokpolitika terén különböző reformokat kívánnak. A közgyűlés kimondotta, hogy hasonló szellemű főliratot intéz a törvényhozáshoz.

A Pro Transsylvania javára a közgyűlés ezer koronát szavaz meg.

Tiszti ügyészi megbízottakul megválasztották a központi járásba dr. *Gyenes* Viktort, a bánlakiba *Haller* Károlyt, a nagyszentmiklósiiba dr. *Coeron* Miklóst és az antalfalvaiba dr. *Grandjean* Jenőt.

A jövedelemadó felszólamló bizottságba a közgyűlés az 1918-19. évre rendes tagnak *Forrel* Mihályt választotta meg.

A vármegyei tisztviselők országos egyesülete a vármegyei tisztviselők szanatóriumai kezelése ügyében indított akciójának támogatását kéri. Miután a tisztviselők statusrendezése alkalmával ez a kérdés is rendezés alá kerül, a közgyűlés a kérelem fölötti napirendre tér.

Nagybecskerek város határozatánál, amely szerint a *Strasser* és *König* cég által építendő malom részére 12 évi pótdómentességet ad, *Tóth* István felszólal s a város szűkös viszonyaira való tekintettel nem tartja megengedhetőnek a kedvezményt.

Dr. *Deák* Vidor és dr. *Pollák* Győző a város ipari fellendülésének érdekében kívánatosnak tartják a létesítendő iparvállalatok részére a kedvezményt.

A közgyűlés túlnyomó többséggel jóváhagyja Nagybecskerek város határozatát.

Nyugdíjazások. — Rigó István és Horváth Zoltán nyugalomba vonulása.

Ezután több tisztviselőnek nyugdíjazás iránti kérelme következett.

Igy dr. *Gerő* Leó törökbecsei járásorvosé, akit nyugdíjaztak.

Utána *Rigó* István vármegyei másodfőjegyző kérelme következett, aki 35 évi fáradhatatlan, ernyedetlen munkásság után nyugalomba kíván vonulni.

Itt *Jankó* Ágoston alispán szólásra emelkedett s a következőket mondotta:

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Annak a határozatnak folytán, amelyet az imént kimondottunk, a vármegyének egy régi, érdemes tisztviselője válik meg a közügyek szolgálatától. Önként, s maga kérte a nyugdíjaztatását, mert 35 évi idegölő, szakadatlan szolgálat után fáradtnak érzi magát és nyugalomra vágyik. Bizonyára élénk veszteség az ő távozása a vármegye közönségére és köz-

életére, nagyon nehezen válunk meg tőle mi tisztársai, épen abban az időben, amikor a háború hihetetlen nagy munkát ró vállainkra, de mégis lelkiismeretlenségnek, sőt hálátlanságnak tartanánk őt továbbra is a munkában visszatartani, aki életének legszebb részét ugyanis a közügyek szolgálatának áldozta. A vármegye annaleseiben meg lesz örökítve ennek az önzetlen, puritán tisztviselőnek neve és ha a férfias kötelességtudás, odaadó munkásság példáját óhajtuk a jövő tisztviselőgeneráció elé állítani, önzetlenül *Rigó* Istvánra fogunk gondolni. (Zajos éljenzés!) Azok az érdemek, amelyeket ő a közélet terén szerzett, legméltoőbb jutalmukat az ő lelkiismeretében, a becsületesen végzett munka kellemes öntudatában fogják megtalálni, de emellett a vármegye közönségének hálája, elismerése és tisztársai meleg elismerése is fokozni fogja ezt. Indítványozom, mondja ki a törvényhatósági bizottság határozatilag és vegye jegyzőkönyvbe, hogy *Rigó* István vármegyei másodfőjegyző érdemes, hasznos munkásságáért köszönetét, háláját és elismerését fejezi ki és én azt kívánom a jó öreg kollegának, hogy a jól megérdemelt nyugalom a közszeretet és közbecsülés meleg verőfényében sokáig élvezhesse erőben, egészségben és meglegedettségben.

A közgyűlés egyhangú meleg, lelkes óvációjával tette magáévá az alispánnak felszólalásában megnyilvánult érzelmeket és az alispán indítványát.

Az elnöklő főispán javaslatára a közgyűlés határozatáról *Rigó* Istvánt jegyzőkönyvileg értesítik.

Horváth Zoltán, a nagykikindai járás érdemes főszolgabírája, munkaképtelenségére való tekintettel 27 évi szolgálat után szintén nyugalomba helyezését kéri.

A közgyűlés dr. *Dellimanics* Lajos főispán és *Jankó* Ágoston alispán felszólalása után az alispán javaslatára *Horváth* Zoltánt érdemeinek jegyzőkönyvbe való iktatása és a törvényhatóság köszönetének kifejezése mellett szintén nyugdíjazza.

Végül több kisebb ügyet intézett el a közgyűlés s miután hitelesítőikül kiküldték *Mercur* Lipótot, *Tóth* Istvánt, dr. *Latzkovich* Gyulát és *Mayer* Rezsőt, a főispán a közgyűlést berekesztette.

HIREK.

— A német hivatalos jelentés április 10-ről.

A miniszterelnökség sajtóosztálya közli:

A német nagyhajóhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadseregportyja: Az arrasi csata folyik. Erős tüzérségi és aknavető tömegek több kilométer szélességben megtámadták vonalainkat. Kemény harcban sikerült az Arrasnál kiágazó utaknál levő állásainkba behatolni, de áttörniök nem sikerült. A tulerővel szemben való szívós ellenállásban két hadosztályuk tetemes veszteségeket szenvedett. Yperntől délkeletre rohamcsapatok a harmadik angol vonalig hatoltak előre, a fedezékeket felrobbantották és mintegy 50 fogolylyal, 7 géppuskával és aknavetővel tértek vissza. A német trónörökös hadseregportyja: A franciák egy támadása Laffaxnál, Soissonstól északkeletre tűzünkben összeomlott. Az Aisne mentén és Reimsnél, déltől kezdve a tüzérségi harci tevékenység igen élénk volt. A Champagne nyugati részén Fresnestől kétoldalt felderítő előretöréseink során 36 franciát elfogtunk. Albert herceg hadseregportyja: Lényeges esemény nem történt.

Keleti harctér:

Mérsékeltebb tűz és csekély előtéri tevékenység mellett a helyzet változatlan.

Macedon arevonat:

Nincs újság — Ludendorff.

— **Április 11.** A 48-as törvények szentesítésének mai emléktünnepé alkalmából d. e. 10 órakor a róm. kath. plébánia-templomban ünnepi istentisztelet volt. Az istentiszteleten, amelyet *Magyary* Pál apátplébános kanonok végzett, megjelentek a polgári és katonai hatóságok fejei, élükön dr. *Dellimanics* Lajos főispánnal, *Jankó* Ágoston udvari tanácsos alispánnal, *Palkovics* ezredessel, azonkívül a testületek és intézetek.

— **Katonai kinevezések.** A király a 12-ik gyalogezredben kinevezte: *Bamberger* György, *Horti* Károly, *Gebauer* Albert tart. hadnagyokat, tart. főhadnagyokká, *Ujlaki* Kálmán tart. zászlóst tart. hadnaggyá.

— **Katonai kitüntetések.** A király *Leben* Ede 12. gy. ezredbeli ezredesnek a háború alatt teljesített kitűnő szolgálataiért a Ferenc József-rend tiszti keresztjét, *Hauptmann* Ede 12. gy. ezredbeli katonai nyilvántartó segédnek pedig az arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

A hadseregpáncsnokság a 12-ik gyalogezred katonái közül továbbá kitüntette vitézségükért a következőket:

Az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel: *Bartl* János tiszthelyettes, *Mikulás* János őrmestert, *Mangó* Károly, *Hrubos* Mihály, *Sevar* István szakaszvezetőket, *Kecskeméti* József, *Kuzsela* Mihály, *Bartovics* János tizedeseket, *Fazekas* József népfőlkelő gyalogost.

A II. oszt. ezüst vitézségi éremmel: *Seidl* Márton, *Pösz* József szakaszvezetőket, *Jamrich* István, *Kohn* József, *Bur* Márton tizedeseket, *Rosenberg* Imre, *Stricha* Mihály őrzetőket, *Rosolits* György, *Toglás* József, *Nagy* Valentin, *Weisz* Oszkár, *Uhrin* István, *Puch* Károly, *Polonyi* György, *Hoffmann* József, *Pritz* László, *Kosik* Antal és *Lebök* Mihály gyalogosokat.

A bronz vitézségi éremmel: *Baranyai* József, *Rakasz* Lajos, *Fodor* József tizedeseket, *Zsodos* Vilmos, *Misota* József, *Zsemlye* Gyula, őrzetőket, *Hudracsek* János, *Ambrozi* Albert, *Lazányi* Emil, *Ruzicski* János, *Lengyel* Péter, *Gyurcsék* Ferenc, *Tatai* Mihály, *Kopsz* József, *Broganyi* József, *Szadovszki* Ernő, *Szabó* Lajos, *Homola* János, *Dojtsan* János, *Braun* Ferenc, *Cserni* Emil, *Bosak* Mihály, *Kiss* Géza, *Tuba* András, *Kiss* Jenő, *Benuska* Ede, *Trigina* János, *Turi* János, *Német* János és *Hugyecz* Imre gyalogosokat.

— **Köszönet.** A Szociális Misszió-egyesület gyermeknépkönyhája részére küldött *Klein* Bernát 30 K, *Pap* Ilona 10 K, amely nemes adományokért ezuton mond halás köszönetet az egyesület elnöksége.

— **Az önkéntes fémbeosztottak** végso határidejét a honvédelemügyi miniszter értesülésünk szerint április 30-ban állapította meg. Ezen utolsó határidő tartama alatt bizonyára minden késedelmező beosztottja heverő fémkészleteit, amelyekre a hadseregnek most már nagyobb és sürgősebb szüksége van, mint bárkinek. Még mielőtt a büntető rendelkezések életbe lépnek, készpénzben és rögtön beváltják a fémeket a hivatalos fémbeosztottok a hatóságilag megállapított árakon.

— **Három hónapig a Bégában.** Tegnap este a régi vágóhidnál egy feloszlásnak indult női holttestet fogtak ki a Bégából. A ruháiról megállapították, hogy a nő *Tódti* Kovinka nevű becskeréki leány, aki még januárban a Bégába ugrott s a hullámok közt nyoma veszett. Most adta ki azután több mint három hónap múlva a szerencsétlen leány holttestét a Béga.

— **Fiatalos üdőség** sugárzik az archól, megélnékül a haj színe és fokozódik a hajnövekedés a Feller-féle jóillatú „Elsafuid” használata mellett. Békeárak: 12 üveget bérmentve 6 koronáért küld Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica, Centrale 125. sz. (Zágráb megye), honnan egyuttal az enyhe hashajtó hatású Feller-féle rebarbara Elsapilulákból is lehet 6 dobozt bérmentve 4 K 40 f-ért hoztatni. Több mint százezer köszönetlevelben dicsérik ezeket a kitűnő háziszereket.

Magyar

találmány, magyar készítmény nem ért még el olyan sikert, mint a Diana sóborszesz. Évről-évre rohamosan emelkedik a fogyasztás s ma már közel évi 15.000.000 palack Diana sóborszesz kerül fogyasztásra kizárólag Magyarországon, de az

ország

határain túl is eljutott már e páratlan szerbirneve. Tengerentúli államokban ép úgy ismerik és fogyasztják, mint idehaza. Magyarok, ha külföldre utaznak, okvetlenül magukkal viszik, mert aki egyszer megszokta, nem tud már megenni nélküle. Igazán: szerénytelenség nélkül emondhatjuk, hogy

nem volt

még készítmény, mely ilyen rövid idő alatt ilyen páratlan népszerűségre, közkedveltségre tegyen szert s ennyire nélkülözhetetlenné váljék. Ha kutatjuk e siker okait, azt látjuk, hogy nem a reklám, nem a szervezési munka, nem a kínálat hozta létre ezt a csodálatos sikert,

hanem

az az egyszerű tény, hogy aki egyszer bármilyen bajánál a Diana sóborszeszhez folyamodott segítségért, e biztos hatású háziszserben föltétlenül megtalálta amit keresett s ezért aztán később is állandóan ragaszkodott hozzá, kijelentvén, hogy amíg csak

lesz

a világon Diana sóborszesz, házból ki nem hagyja fogal. Ára 130 fillér. Kapható mindenütt

Főelárusítóhely: **Diana Kereskedelmi Részv. - Társ.** BUDAPEST, NÁDOR-UTCA 6. SZ.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Csütörtökön, április 12-én és pénteken 13-án
délután 6 és este 8 orakor

30 napon át kolosszális sikert aratott
— az Omniában! —

A SOMMENTI CSATA.

Hadifilm 3 részben.

A legélethűbb hadifilm, amely a világháború
e borzalmas viadalának minden részletét
híven örökíti meg.

Gyönyörű kísérműsor.

Elsőrangú szalonciganyzene.

Helyárak:

Este: páholyülés 1.80 f., I. hely 1.50 f.,
II. hely 1.20 f., III. hely 70 f. — —
Délután: páholyülés 1.20 K, I. hely 1.— K,
II. hely 80 f., III. hely 50 f. — —

— Kup Gyula és Társa cs. kir. udvari szállítók Szeged. Délmagyarország legnagyobb nőidivat áruháza, mely páratlan hírnevét annak köszönheti, hogy a legválasztékosabb igényeket is kielégítő meglepő divatházában úgy a legújabb modellek, mint az árak sokasága költségkímélésben és izlésben megérdemli a vasúti közlekedés által való hozzájutást a n. é. közönség tudomására hozza, hogy az összes nőidivat újdonságok, kész nőköpenyek, impregnált selyem köpenyek, kész női kosztümekek, selyem és lengerie toillettek, köpenyruhák, blousok, pongyolák, juponok, fűzők, fűzővédők, női modellkalapok a legújabb divat ereáció raktárra érkeztek. Szörme szücsárúk — saját szücs műhely, hol alakítások is elvállaltatnak — perzsa, sealskin köpenyek, válgallérok, karmantyuk minden nemes szörme-fajból állandóan dus raktárral rendelkezik. Mértékosztályában menyasszonyi kelengyék, utcai alkalmi, visítóilleték eredeti modellek után mérték szerint készülnek. Modelltermékeik állandó kiállítás.

— Katonaotthon Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2—9 óráig.

Én láttam a cárt. . . .

— ápr. 11.

Én sajnálom, hogy II. Miklós nyugalmazott orosz cár a történelem színpadán menthetetlenül belebojolt a súlyos tőbe és ha meghagyják is az életét, többé belőle nem lesz az a vérfagyaláló rejtelem, aki volt és akinek gomolygó felhőalakja gondolkodásunkban úgy emelkedett föl az északi Jeges-tengerből, mint Böcklin képén a tátottszájú Borzalom. Én sajnálom, mert ezzel multamnak egy szikrázó kincse vált hamuvá és úgy érzem magamat, mint a mesemondó asszony, akinek az életéből egy napon kilopnák a Hüvelyk Matyit, vagy a rémitő óriást.

Én ugyanis láttam a cárt, szemtől-szemben ültem vele három lépés távolságban és ha már akkor meg akartam volna kimélni a most kormányzó orosz forradalmi bizottságot a nehéz gondtól, hogy mit kezdjen a majdan végleg detronizálendő uralkodóval, könnyűszerrel megtehettem volna. Töltött revolver volt a hátsó zsebemben.

Nauheimban történt, a nagy szénszavas németországi fürdőhelyen, hová a beteg szívét fürösztetni hazaküldték a cárnét. Nauheim Heszzen nagyhercegségben van és a szerencsétlen asszony hesszeni hercegleány. A testvérbátyjának szomszédos kastélyában lakott és onnan járt be autón a nauheimi fürdőbe. Vele volt nagy kíséretén, szakállas, hallgatag és öles muszka urakon kívül maga a cár is és az egyik gyermeke, gondolom: a legidősebb leánya. Erkezésük hírének első következménye az

volt, hogy a fürdőből menten eltakarodott az a háromezer lengyel és orosz zsidó, aki évente ott nyaral, azonosak azon lengyel és orosz izraelitákkal, kiket a háború kezdetén kedves zsidaim néven becézett Miklós cár. Aztán napokon át podgyással teli vonatok jöttek és mi háborzongató történeteket hallottunk arról, hogy a képek és titkos rendőrök hada éjszakaiként mint tünteti el a környékről a gyanús embereket. Azt mondták, hogy a rettegett pétervári rendőrfőnök is köztünk jár áruházban és ha a kútnál az ember a tyukszemére lépett valakinek, egészen bizonyos korántsem lehetett felőle, nem Rasputinnal, talán a szent színódus prokurátorával bánt-e ily barátiatlannul, vagy ama vérekek egyikével, akik az orosz rémregények lapjairól ugatnak felénk.

Persze, ma már, hogy a história fáklját gyújtott a cár sovány alakja köré és azt megvilágította, kissé naivan festenek ezek a dolgok. De akkor még át nem látható ködgomolyban élt Miklós képe. Híre járt éppen hogy az Északi-tengeren el egy hadihajó födélzetén és a hajót husz kilométer átmérőjű gyűrűben más hadihajók övezik. Neve maga volt a borzalom fensége, mely százhatven millió emberre zuhogtatja ostorcsapásait és személye a kiszemelt vadé, melynek elpusztítására a nihilisták tízezrei törnek pisztolyal, törrel, bombával. Az orosz cár! — az alföldi parasztasszony is megrezent a neve hallatára, mert az jelentette Szibéria bányáit, ahol a zörgő esontvázak ezrei fejtik a zöldmürgű ölmet, jelentette földalatti folyosók labirintusát, a Péter-Pál-erődöt, melynek foglya beleőrül a falat mosó Néva egyhangú mormolásába, a vérszopó pribékek hadát, letipott diák-kisasszonyok meggyalázott testét, a robbanó bomba zenéjét és még sokat, sokat, iszonyut és utólrhetetlent.

Egy napos délután, két óra tájban, mikor zárt zsálok mögött sziesztált az egész fürdő püffögő nyári lélekzetvételével, a kursalon teraszán ültem és egy asztal kihagyásával a szomszéd asztalhoz leült Miklós cár egy másik idősebb civil ural. A Münchner-t olvastam én s mikor fölneztem belőle, a cár már jött fel a lépcsőn. Megismertem s ugyanabban a pillanatban megállapítottam, hogy teljességgel semmi hatással sincs rám. Ha tudatosan el nem határozom, hogy megnézem — mint erre felé mondják: megnézem magamnak —, közömbös érdeklenséggel nyomban tovább is olvashattam volna a müncheni tárlat kritikáját. De egy pincér, vizes tálcával a kezében, úgy maradt állva egy helyen, mintha ólomtáppal — mint a játékkatonákat — odaállították volna és maga a kávé, akat, mint megtudtam, előre értesítették — fehéren, mint az ingmelle, állott a hátsó ajtóban, ott is maradt végig, anélkül, hogy egy lépést is mert volna előbbre tenni.

Sohol, amerre néztem, egyetlen ember kivülünk, de a kávéház mögül viháncoló nők és fiúk hangja. Ott tenniszeztek. A cár kíséroe feketét rendelt és megitták. Megrendültem, Ez borzasztó fejbeapása volt az orosz vad romantikába vetett hitem törzsének. Hol a hat orvos, a tizenhat szakács, a harminckett rendőrbiztos, aki előbb megköstolja! Hátha a kávé, a pincér, a szakács a konyhán nihilista! Hátha utközben mérget fujtak, köptek, trüsszentettek a kávéba, — trüsszentettek, igen, mert ezt is olvastam. A cár beszélget a kíséroejével, később megmondták, hogy az orvosa. A cáj ványadt, gyenge, fekete, szakállas ember, a cár egy sápadt, téveteg nézésű, unatkozó ember, a cár egy jelentéktelen ember, a cár, — a cár egy keszeg nyavalya, a hogy ezt már nálunk, otthon az ilyen cár-megjelenésű embereké mondanák.

A Münchner-t azonban már nem olvasom, már tudom, hogy ez a cár, a félelmetes, ez a cár, a vérvó, a százhatven millión átka, amit róla tudok, ha mindjárt Nagy Péterről vagy Katalinról olvastam is, az most mind kergeti és vágja a véreket. A sárban tipott diák-kisasszonyoktól az ólombányáig a kísértetek táncát járja köröttem egy kimeríthetetlen temető minden szelleme, ami vád és átok, sár és rágalom ehhez a keszeg alához tapad, az mind itt ömlik és árad a szemeim előtt. És ez az, aki után tüskén és bozótton át egy nihilista hadsereg leleskedik, hogy gyilkos szemek villannak meg a kertje bokrában és az

akiért egy óriási birodalom legjobb szívei török magukat részeg deliriumban, hogy elcsipjék a levesét, melybe mérget önthetnek, la kocsiját, hogy felrobbantsák, őt magát, hogy izekre tépjék. Akkor még nagyon hittem mindebben és hittem, hogy százhatven millió ember boldogságát jelentené ez egynek pusztulása. Hittem, hogy a szent birodalom egy örömtűz lobogásától világolna a Névtől Portarturig, hogy százezer gyönyörű, fiatal deák-sziv ujjongva feldobogna, hogy a világ egy nagy részéről menten letakarodnék a nyomorúság sötét, nehéz átka, hogy megnyílnának a bányák kapui és azokon esontvázak végtelen sora, az öröm elcsukló zokogásával lépne ki ismét az élet ragyogó napja alá: ez, ez és még mennyi kacagó csoda, ha csak ez az egy ember, ez a keszeg, ez a jelentéktelen elpusztulna.

És éreztem, hogy zsebemben megmozdul a revolver. N. S.

Színház.

Heti műsor:

Április 11. Szerda: Künn a bárány benn a farkas (Ujd.)
Április 12. Csütörtök: Zsuzsi (Ujd.)
Április 13. Péntek: Csillagok boldondja (Ujd.)
Április 14. Szombat: Ugyanez.
Április 15. Vasárnap: Ugyanez.

— Bernát bácsi. A három szomorú operett előadás után tegnap drámai est volt a színházban s mindjárt megállapítható, hogy ebben az évadban ugylátszik csak a drámai előadások lesznek elfogadhatók. Tegnap este a Bernát bácsi című „családi kép”-et mutatta be a színtársulat s a darab nem is egyéb képnél, amelynek csupán jól megfigyelt figurái vannak. Az előadás gondosan és simán ment s a szereplők mind a legjobb igyekezettel játszottak. A címszerepet Nyárai Rezső játszotta jellemzően, de a darab alakjai közül Krémer Jenő és Pataki Ferenc alakításai emelkedtek ki legjobban. Krémer Jenő az öreg Ellinger szerepében igazi kabinetalakítást nyújtott s az öreg zsidó alakját pompás maszokban tökéletes élethűségben állította elénk. Hasonlóképpen kitűnő volt Pataki Ferenc, aki az utazót meleg és színes humorral játszotta. Mindkettőjük játékát viharos tetszéssel honorálta a közönség. Csáki Margit állandóan fejlődik s már ma is a legjobb naivak közé tartozik. A kis Selmát az elkényeztetett csitri lányok igazi bájos pajzánságával játszotta. Diszkrét gondos és szép játékot nyújtott Csáki Mici is. Sándor Antal, Guli Sári, Török Sándor s a többiek is szintén jók voltak. A színház ismét zsufolásig megtelt.

A Feller-féle jóltevő hatása, üdítő és erősítő

„ELSA-FLUID” csillapítja a fájdalmakat.

Békeárak: 12 üveg bérmentve 6 korona
Feller V. Jenő gyógyszerésznél Stubica,
Centrale 125. szám (Zágrábmegyé). — Több
mint 100.000 köszönőlevél és orvosi ajánlás.

VÉGE A KÁVÉHIÁNYNAK!

TELEFON: 10-22.

BUDAPEST, I., ÁTLÓS-UT 22., 24., 26., 28. SZ. ALATT.

TELEFON: 10-22.

Keverjen egy pohár tejbe egy kávékanányi FISCHER-féle PÓTKÁVÉT és édesítse meg egy kockacukorral. — Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és cukorral is takarékoskodott. A FISCHER-féle FOLYÉKONY PÓTKÁVÉ kapható nagyban a FISCHER-féle FOLYÉKONY PÓTKÁVÉ R.-t. központi eladási irodájában. — Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben

Legújabb.

délzetten indult el Budapestről. A utasok közül még az ö-szeütközés előtt sokan kiszálltak. 384 utast az összeütközés után nyomban biztonságba helyeztek. Ezek az időközben odaérkezett Wilhelm II és Gizella gözöskön folytatták útjukat. Bár az áldozatok száma még nem volt megállapítható, a szállongó hírek számánál jóval csekélyebb.

A Viktória gözös kapitánya elmondta, hogy borult esős idő volt. A lámpákat a Viktórián jól látták, tehát a Zrinyinek is látni kellett a Viktória lámpáit. Mikor látta, hogy a Zrinyi átszele a Dunát, a kormányosnak megparancsolta, hogy a hajót tartsa a tököli-part mentén, hogy ha a Zrinyi fordulni akar, ne ütközzenek össze. A Zrinyi azonban keresztirányban egészen a Viktória közelébe érkezett s így történt az összeütközés.

A katonai nyugdíjasok drágasági segélye.

Budapest, apr. 11. A honvédelmi miniszter rendelete szerint a király utasítása folytán a nyugdíjas katonatisztek, özvegyek és árvák 1916-ra visszamenőleg drágasági segélyt kapnak. A férfinyugdíjasok 200—500, az özvegyek elhalt férjeik rangosztályához képest 200—400, a legénységi nyugdíjasok és özvegyek 40—100, az összes árvák pedig 32—108 korona között.

A. I. 7—17. 4. 280—3.1

A wieni (Innere Stadt) járásbírósa felhívása Freund Vilmos nagybecskereki illetőségű egyén örökösei, hagyományosai és hitelezőihöz.

Freund Vilmos nagybecskereki illetőségű magyar állampolgár kereskedő, Wienben I., Rosenbursenstrasse 4. sz. a. ahol állandó lak-helyiél birt. elhalálozott.

Az 1854. év aug. 9-én kelt csász. pátens 137. és 138. §§-ai értelmében felszólítanak mindazon örökösök, hitelezők és hagyományosok, kik osztrák állampolgárok vagy ott tartózkodó idegenek, hogy a hagyaték iránti igényüket jegyzett bíróságnál legkésőbb 1917. május 10-ig jelentsek be, mert ellenesetben a hagyaték — tekintet nélkül ezen igényükre — a külföldi hatóságnak vagy egy ezáltal látta-mozott személynek kiadható.

Egyszersmind tekintettel arra, hogy az ott tartózkodó örökösök a bíróság által tartandó hagyaték tárgyalás kitűzéseért folyamodtak, az idézett császári pátens értelmében az összes külföldi örökösök és hagyományosok felhívattak, hogy igényeiket és kívánságukat az átengedést illetőleg a külföldi bírósághoz jelentsek be, ellenkező esetben és ha az átengedés nem kifejezetten kérelmeztek, a tárgyalás itt és pedig egyedül a jelentkező örökösrel fog megtartatni.

K. u. k. Bezirksgericht Innere Stadt Wien. Abt. I., am 12. März 1917.

Ritter v. Schoen.

A kiadmány hitelül: Litechauer s. k. irodavezető.

Hirdetmény.

A „Dózi Takarékpénztár Részvénytársaság” igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy az 1917. évi február hó 10. napján tartott évi rendes közgyűlés a társaság feloszlását és felszámolását elhatározta, minek következtében felhívattak a társasági hitelezők esetleges követeléseiknek jelen hirdetménynek harmadszori közzétételétől számított 6 (hat) hó alatt leendő érvényesítésére.

Kelt Dózon, 1917. évi április 7. napján.

Az igazgatóság:

Zappel József s. k.

Stützel József s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnai Nagybecskereken.

Nagykikinda város polgármesterétől.
5634—1917. szám. 282—x.1

Pályázati hirdetmény

A főispán ur ömeltósága 3356—917. sz. rendelete alapján Nagyikinda r. t. városnál elhalálozás folytán megüresedett és a VIII-ik fizetési osztályba sorozott *rendőrkapitányi állásra* pályázatot hirdetek.

Ezen állás a VIII-ik fizetési osztály szerint megállapított évi fizetéssel, lakáspénzzel és ezen felül évi 1000 korona tisztátalánnyal javadalmazott.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az 1893. évi I. t.-c. 3. §-a VI-ik pontjában, illetve az 1912. évi LVIII. t.-c. 22. §-ában előirt minősítésüket és eddigi szolgálatukat igazoló okmányaikkal szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1917. év május hó 9-ik napjáig hozzám annnyival is inkább nyújtsák be, mert az elkésletten beadott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagykikindán, 1917. évi április 7-én.

Majnski Lukács s. k.
polgármester.

Két ügyes, hadmentes férfi-munkaerő kerestetik, kik biztosítások szerzéséhez némileg értenek. Lehet hadi-rokkant is

Havi fixfizetés 200 K és utazásoknál 20 K napidíj

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
64518—917. F. I. a.

A nyári időszámítás bevezetése a m. kir. államvasutak vonalain.

Folyó évi április hó 15-ről 16-ra hajló éjjel a m. kir. államvasutak vonalain a nyári időszámítás lép életbe.

Ebből kifolyólag a vasuti órák április hó 16-án reggeli 2 órakor egy órával előre, azaz 3 órára igazítottak.

A menetrendek a nyári időszámítás bevezetése folytán nem változnak.

Azok a személyszállító vonatok, amelyeknek közlekedése az átmeneti időpontot érinti, arról az állomásról ahol az átmenet időpontja előtt utoljára megállanak, egy órai késéssel fognak indítani.

Budapest, 1917. évi március hó 27. én.

Tolnay államtitkár, elnök.

Sás-lábtörölők eladása.

A helybeli katonai átlomásparancsnokság a katonaság szükségletére **sás-lábtörölőket készítettet**. Minthogy a készült lábtörölők mennyisége a szükségletet meghaladja, az említett parancsnokság a feles mennyiséget jótékony célra értékesíteni kívánja. A szolid kivitelű, 80×45 cm nagyságú lábtörölő darabja 2 koronáért az említett parancsnokság irodájában (Rudolf-laktanya) kapható.

Eladó!

Képes folyóiratok: U. m. Vasárnapi Ujság, Új Idők, Ország-Világ, Érdekes Ujság, Képes Ujság, Borsszem Jankó, Kakas Márton, Mátyás Diák, Meggendorfer, Tolnai Világlapja

Mindegyikből TIZ TELJES ÉVFOLYAM, vászonkötésben.

Cím: Lapunk kiadóhivatalában.

Ház eladó

NAGYBECSKERENEN, Őrszobás orlikással.

Ugyanott eladók képek, könyvek, képes folyóiratok is. — Közelebbit a kiadóhivatalban.

A nagybecskereki olajgyár 2 ügyes főmolnárt és 2-3 segédűtöt keres

Írásbeli ajánlatok „OLAJGYÁR” Nagybecskerek, címre intézendők.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett flu hetifizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Diósád Bodó János honvédszázados aktuális háborus művei:

A nemzetközi jogok a háboruban.

I. Szárazföldi háboru

II. Tengeri háboru . . . . . 2.— K.

A kémkedés békében és háboruban 1.— K.

A franktirőr harc . . . . . 1.— K.

Montenegróiak a baikáni háboruban 1.80 K

A világháboru és a hadijog . . . . . 3.— K.

Megrendelhetők:

Minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. Főbizományos: Toldi Lajos könyvkereskedő, Budapest, II., Fő-utca 2. szám.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.